

63.

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej

z dnia 16 stycznia 1928 r.

o rozciągnięciu mocy obowiązującej przepisu § 179 ordynacji powiatowej dla prowincji wschodnio i zachodnio pruskiej, Brandenburgji, Pomorza, Śląska i Saksonji z dnia 19 marca 1881 r. (Zb. ust. pr. str. 179) na obszar województwa poznańskiego.

Na podstawie art. 44 ust. 5 Konstytucji w brzmieniu ustawy z dnia 2 sierpnia 1926 r. zmieniającej i uzupełniającej Konstytucję Rzeczypospolitej z dnia 17 marca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 78, poz. 442) postanawiam co następuje:

Art. 1. Rozciąga się moc obowiązującą przepisu § 179 ordynacji powiatowej dla prowincji wschodnio i zachodnio pruskiej, Brandenburgji, Pomorza, Śląska i Saksonji z dnia 19 marca 1881 r. (Zb. ust. pr. str. 179) na obszar województwa poznańskiego.

Art. 2. Wykonanie niniejszego rozporządzenia porucza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych.

Art. 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*

Prezes Rady Ministrów i Minister Spraw Wojskowych:
J. Piłsudski

Minister: *K. Bartel*

Minister Spraw Wewnętrznych: *Sławoj Składkowski*

Minister Spraw Zagranicznych: *August Zaleski*

Minister Skarbu: *G. Czechowicz*

Minister Sprawiedliwości: *A. Meysztołowicz*

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:
Dr. Dobrucki

Minister Rolnictwa: *K. Niezabytowski*

Minister Przemysłu i Handlu: *E. Kwiatkowski*

Minister Komunikacji: *Romocki*

Minister Robót Publicznych: *Moraczewski*

Minister Pracy i Opieki Społecznej: *Dr. Jurkiewicz*

Minister Reform Rolnych: *Witold Staniewicz*

Minister Poczty i Telegrafów: *Bogusław Miedziński*

64.

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej

z dnia 26 stycznia 1928 r.

o kontroli ubezpieczeń.

Część pierwsza.

Prywatne zakłady ubezpieczeń.

Rozdział I.

Zezwolenie władzy.

Postanowienia ogólne.

Art. 1. 1. Działalność ubezpieczeniową wolno wykonywać tylko za zezwoleniem władzy nadzorczej.

2. Zezwolenie może być udzielone wyłącznie spółkom akcyjnym i towarzystwom ubezpieczeń wzajemnych.

Art. 2. 1. Celem uzyskania zezwolenia należy przedłożyć władzy nadzorczej:

- a) statut, względnie umowę spółki,
- b) ogólne warunki ubezpieczenia,
- c) plan działalności.

2. Zakłady ubezpieczeń, których wyłącznym zadaniem jest wykonywanie działalności w zakresie ubezpieczeń pośrednich (reasekuracja), nie są obowiązane do przedłożenia ogólnych warunków ubezpieczenia.

Statut względnie umowa spółki akcyjnej ubezpieczeniowej.

Art. 3. 1. W statucie (umowie) spółki należy oznaczyć obszar działalności spółki i wymienić działy ubezpieczeń, które spółka będzie prowadziła.

2. Jeżeli spółka będzie wykonywała działalność w zakresie ubezpieczeń pośrednich (reasekuracja), należy to zaznaczyć w statucie (umowie) spółki.

Art. 4. 1. Wpłacony gotówką kapitał akcyjny nie może być mniejszy od 2.000.000 zł. i musi wynosić co najmniej: po 1.000.000 zł. dla działów ubezpieczeń na życie i od ognia, po 500.000 zł. dla działów ubezpieczeń od gradobicia i ubezpieczeń przewozowych i po 250.000 zł. dla każdego innego działu ubezpieczeń.

2. Akcje na okaziciela muszą być opłacone w całości gotówką. Akcje imienne mogą być opłacone gotówką w części, z zabezpieczeniem nieopłaconej części w sposób, przez statut przewidziany. Opłaconą gotówką część akcji imiennej musi wynosić przynajmniej 30% jej wartości nominalnej.

3. W statucie należy przewidzieć utworzenie kapitału organizacyjnego. Kapitał organizacyjny ma wynosić przynajmniej 10% kapitału akcyjnego.

Statut towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych.

Art. 5. Statut towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych ma być sporządzony w formie aktu urzędowego.

Art. 6. Statut oznaczy firmę (nazwę) towarzystwa. Z firmy (nazwy) ma być widoczne, że towarzystwo opiera się na wzajemności. Firma (nazwa) ma wskazywać siedzibę towarzystwa.

Art. 7. 1. W statucie należy oznaczyć obszar działalności towarzystwa i wymienić działy ubezpieczeń, które towarzystwo będzie prowadziło.

2. Jeżeli towarzystwo będzie wykonywało działalność w zakresie ubezpieczeń pośrednich (reasekuracja), należy to zaznaczyć w statucie.

Art. 8. 1. W statucie należy określić zasady uzyskania i utraty członkostwa.

2. Uzyskanie członkostwa musi być związane z zawarciem umowy ubezpieczenia. Utrata członkostwa następuje z ustaniem umowy ubezpieczenia, o ile statut nie stanowi inaczej.

3. W statucie można przewidzieć, że towarzystwo będzie ubezpieczało osoby, nie będące członkami towarzystwa, za składkami stałymi. Statut powinien określić zakres tych ubezpieczeń.

Art. 9. 1. Statut postanowi utworzenie kapitału zakładowego i określi jego wysokość. Kapitał zakładowy nie może być mniejszy od 200.000 zł. i musi wynosić co najmniej po 200.000 zł. dla działów ubezpieczeń na życie i od ognia, 100.000 zł. dla działu ubezpieczeń od gradobicia i co najmniej po 50.000 zł. dla każdego innego działu.

2. Kapitał zakładowy ma służyć na pokrycie kosztów założenia towarzystwa oraz jako kapitał gwarancyjny i obrotowy.

3. Na koszty założenia można użyć najwyżej połowę kapitału zakładowego. Umożenie kosztów założenia, pokrytych z kapitału zakładowego, można rozłożyć najwyżej na lat 5.

4. Kapitał zakładowy musi być w całości wpłacony gotówką. Jeżeli kapitał zakładowy jest podzielony na udziały, należy udziałowcom wydać imienne kwity udziałowe.

5. Kapitał zakładowy ulega spłaceniu. Spłata może nastąpić tylko z nadwyżek rocznych i tylko w miarę tworzenia kapitału zapasowego. Wypowiedzenie kapitału zakładowego przez osoby, które go udzieliły, jest niedopuszczalne.

6. Spłata kapitału zakładowego w razie likwidacji lub upadłości dopuszczalna jest dopiero po spłaceniu wszelkich innych zobowiązań. Na spłatę kapitału zakładowego nie można pobierać dopłat.

7. Kapitał zakładowy może być oprocentowany. Można mu również zapewnić udział w nadwyżkach bilansowych towarzystwa. Osobom, które udzieliły kapitału zakładowego, można zapewnić udział we władzach towarzystwa w granicach, przez statut wskazanych, dopóki kapitał ten nie zostanie spłacony.

Art. 10. 1. Statut postanowi utworzenie kapitału zapasowego i określi jego wysokość.

2. Statut oznaczy minimalną część nadwyżki bilansowej, jaką na utworzenie kapitału zapasowego należy corocznie odkładać, oraz określi, jaką część kapitału zapasowego można w jednym roku sprawozdawczym użyć na pokrycie strat.

Art. 11. 1. W statucie należy określić system świadczeń członków na rzecz towarzystwa. Członkom nie służy prawo żądania potrącenia z tytułu roszczeń wzajemnych do towarzystwa.

2. Jeżeli ma być dopuszczalne zmniejszenie świadczeń towarzystwa na rzecz członków z tytułu umów ubezpieczenia, należy to zaznaczyć w statucie. Zmniejszenie świadczeń nie jest dopuszczalne, o ile statut przewiduje nieograniczone dopłaty członków lub nieograniczony ich udział w pokryciu strat.

3. Członkowie towarzystwa nie są odpowiedzialni wobec wierzycieli towarzystwa, odpowiadają jedynie wobec towarzystwa w granicach przez statut określonych.

Art. 12. Statut określi zasady użycia nadwyżki bilansowej oraz sposób pokrycia strat. Podział nadwyżki pomiędzy członków towarzystwa dopuszczalny jest dopiero po umorzeniu kosztów założenia.

Art. 13. 1. Świadczenia członków na rzecz towarzystwa muszą być przy jednakowych warunkach określone na jednakowych zasadach. To samo stosuje się do świadczeń towarzystwa na rzecz członków.

2. Jeżeli towarzystwo prowadzi kilka działów ubezpieczeń, można zastrzec w statucie, że dopłaty członków na pokrycie strat oraz zwroty towarzystwa na rzecz członków będą obliczane na podstawie osobnych dla każdego działu zamknięć rachunkowych.

Art. 14. W statucie należy wskazać władzę towarzystwa, sposób ich powołania, skład i kompetencje.

Art. 15. Naczelnym organem towarzystwa jest walne zgromadzenie członków lub ich przedstawicieli. Zwołanie walnego zgromadzenia ma być dokonywane zapomocą obwieszczeń publicznych ze wskazaniem porządku dziennego. Przedstawiciele członków należy ponadto zawiadomić listami poleconymi, o ile ich adresy są towarzystwu znane.

Art. 16. Przepisy prawa, dotyczące władz spółek akcyjnych, będą miały zastosowanie do towarzystw ubezpieczeń wzajemnych.

Art. 17. 1. Statut oraz ogólne warunki ubezpieczenia uchwała walne zgromadzenie. Zmiany statutu, dotyczące wprowadzenia nowego działu ubezpieczeń lub likwidacji działu prowadzonego, wymagają większości przynajmniej 3/4 oddanych przy głosowaniu na walnym zgromadzeniu głosów.

2. Można przewidzieć w statucie, że inny organ towarzystwa upoważniony będzie na mocy uchwały walnego zgromadzenia do poczynienia w uchwałach walnego zgromadzenia zmian o charakterze redakcyjnym lub zmian, których przed udzieleniem zezwolenia na zmianę statutu lub ogólnych warunków ubezpieczenia zażąda władza nadzorcza. Można również przewidzieć w statucie, że inny organ towarzystwa upoważniony będzie do wprowadzenia za zgodą władzy nadzorczej pilnych zmian w ogólnych warunkach ubezpieczenia pod warunkiem, że zmiany te będą przedłożone do zatwierdzenia najbliższemu walnemu zgromadzeniu. Jeżeli walne zgromadzenie warunków nie zatwierdzi lub jeżeli warunków tych walnemu zgromadzeniu nie przedłożono do zatwierdzenia, dalsze zawieranie umów na ich podstawie jest niedopuszczalne.

3. Zmiany statutu lub ogólnych warunków ubezpieczenia nie mogą w niczem uszczuplać praw, wynikających z poprzednio zawartych umów ubezpieczenia.

Art. 18. 1. Statut ma zawierać postanowienia co do formy obwieszczeń towarzystwa.

2. Obwieszczenia publiczne mają być drukowane w Monitorze Polskim oraz przynajmniej w jednym z pism codziennych.

Art. 19. 1. Statut określi zasady i sposób likwidacji towarzystwa oraz sposób powołania, skład i kompetencje organu likwidacyjnego.

2. Uchwalenie likwidacji może nastąpić tylko na mocy uchwały walnego zgromadzenia, powziętej większością przynajmniej 3/4 oddanych przy głosowaniu głosów. Równocześnie z powzięciem uchwały o likwidacji walne zgromadzenie wybiera organ likwidacyjny.

3. Postanowienie zdania 1 ust. 2 obowiązuje także przy uchwałach, dotyczących fuzji towarzystwa z innym towarzystwem ubezpieczeń wzajemnych.

Art. 20. 1. Towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych, posiadające ograniczony zakres działania, czy ze względu na małą ilość członków, czy z uwagi na niewielką ilość lub kwotę zawieranych ubezpieczeń, czy wreszcie z powodu niewielkiego obszaru działalności, mogą być uznane na mocy decyzji władzy nadzorczej za małe towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych.

2. Do małych towarzystw ubezpieczeń wzajemnych nie będą miały zastosowania przepisy art. 5, 16 i 18 ust. 2.

3. Małe towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych nie mogą zawierać umów ubezpieczenia za składkami stałymi, nie mogą one również wykonywać działalności w zakresie ubezpieczeń pośrednich (reasekuracja).

4. Małym towarzystwom ubezpieczeń wzajemnych władza nadzorcza może zezwolić na całkowite lub częściowe odstępstwo od przepisów art. 9 i 10.

Ogólne warunki ubezpieczenia.

Art. 21. Ogólne warunki ubezpieczenia mają zawierać wyczerpujące postanowienia, dotyczące istotnych warunków umowy, a w szczególności:

- a) zdarzenia, skutkiem którego powstaje obowiązek zakładu ubezpieczeń wykonania umówionych świadczeń, oraz okoliczności szczególnych, któreby obowiązek ten uchylały,
- b) rodzaju i zakresu świadczeń zakładu ubezpieczeń i czasu ich wykonania,
- c) warunków uiszczenia wpłat przez ubezpieczającego na rzecz zakładu ubezpieczeń i skutków nieuiszczenia tych wpłat w terminie,
- d) warunków wyraźnego lub milczącego przedłużenia umowy ubezpieczenia, o ile takie przedłużenie jest przewidziane,
- e) zasad wypowiedzenia umowy ubezpieczenia oraz okoliczności, skutkujących jej całkowite lub częściowe rozwiązanie,
- f) warunków udziału ubezpieczającego w nadwyżkach zakładu ubezpieczeń i sposobu obliczania tych nadwyżek, o ile udział taki jest przewidziany,
- g) możliwości i warunków udzielania zaliczek oraz pożyczek pod zastaw polis przy ubezpieczeniach na życie,

- h) zasad załatwiania sporów pomiędzy zakładem ubezpieczeń i ubezpieczającym co do wysokości odszkodowania przez sąd polubowny, o ile możliwość załatwiania takich sporów przez sąd polubowny jest przewidziana,
- i) sądu terytorjalnie właściwego z mocy obowiązujących przepisów prawa do rozstrzygania sporów, wynikłych z umowy ubezpieczenia.

Art. 22. Ogólne warunki ubezpieczenia mają ponadto zawierać postanowienie, że niezależnie od ogólnej właściwości sądu, do rozpoznania spraw, wytaczanych zakładowi ubezpieczeń z tytułu umowy ubezpieczenia, zawartej za pośrednictwem agenta, właściwy będzie sąd, w którego okręgu agent ten miał w czasie zawierania umowy swe miejsce zamieszkania lub siedzibę.

Art. 23. W towarzystwach ubezpieczeń wzajemnych ogólne warunki ubezpieczenia mogą być włączone do statutu.

Plan działalności.

Art. 24. 1. W planie działalności należy wskazać działy i rodzaje ubezpieczeń, które zakład ma prowadzić, oraz przedstawić wszelkie dane, istotne ze względu na rodzaj i rozmiar prowadzonych ubezpieczeń, dla ustalenia prawidłowości podstaw technicznych działalności zakładu ubezpieczeń i jego trwałej zdolności do wywiązywania się ze swych zobowiązań, a w szczególności: wskazać dane, dotyczące wysokości i rodzaju obejmowanych ryzyk, określić granice górne udziału własnego, podać granice dopuszczalnej reasekuracji, zasady obliczania rezerwy składek z ubezpieczeń bieżących oraz rezerwy na szkody nieuregulowane, określić normy i granice kosztów pozyskania ubezpieczeń, wskazać fundusze, zaliczone do funduszu ubezpieczeniowego.

2. Ponadto, o ile chodzi o ubezpieczenia na życie lub ubezpieczenia na wypadek niezdolności do pracy, należy w planie działalności przedstawić tablice prawdopodobieństwa, na których oparto kalkulację taryf i rezerw, techniczną stopę procentową, taryfy składek netto i brutto, wzory dla obliczania składek netto i brutto, rezerwy matematycznej, wykupów oraz sposobu przemiany ubezpieczeń na bezskładkowe, zasady obliczania rezerwy bilansowej oraz innych rezerw technicznych, zasady udziału ubezpieczających w zyskach, jako też normy i granice kosztów administracji, o ile zaś chodzi o ubezpieczenia od wypadków lub od odpowiedzialności prawnej, należy w planie działalności przedstawić podstawy i sposób obliczenia skapitalizowanej wartości rent oraz rezerwy bilansowej od rent bieżących.

Art. 25. Do planu działalności należy załączyć projekty umów reasekuracyjnych, a ponadto, jeżeli plan działalności dotyczy ubezpieczeń na życie lub ubezpieczeń na wypadek niezdolności do pracy, — uzasadnienie cyfrowe i przewidywany przebieg działalności.

Udzielenie zezwolenia.

Art. 26. 1. O udzieleniu zakładowi ubezpieczeń zezwolenia na działalność ubezpieczeniową władza nadzorcza decyduje według swobodnego uznania.

2. Władza nadzorcza może uzależnić udzielenie zezwolenia od złożenia specjalnej kaucji w wysokości, jaką uzna za odpowiednią.

3. Władza nadzorcza może również uzależnić zawieranie umów ubezpieczenia przez towarzystwo ubezpieczeń wzajemnych od wykazania zebrania określonej ilości wniosków.

Wpis do rejestru.

Art. 27. 1. Przed rozpoczęciem działalności zakład ubezpieczeń obowiązany jest uzyskać wpisanie do rejestru handlowego.

2. Wpisanie do rejestru może nastąpić tylko po złożeniu sądowi rejestrowemu zaświadczenia władzy nadzorczej o udzieleniu zakładowi ubezpieczeń zezwolenia na działalność.

3. Z chwilą wpisania do rejestru handlowego zakład ubezpieczeń uzyskuje osobowość prawną.

Art. 28. Wpisane do rejestru handlowego towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych uważa się za kupców w rozumieniu prawa handlowego.

Art. 29. 1. Małe towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych (art. 20) nie ulegają wpisaniu do rejestru handlowego. Dla towarzystw tych będzie prowadziła specjalny rejestr władza nadzorcza. Zyskują one osobowość prawną z chwilą wpisania do tego rejestru.

2. Minister Skarbu określi drogą rozporządzenia tryb i zasady prowadzenia rejestru małych towarzystw ubezpieczeń wzajemnych.

Rozdział II.

Działalność.

Postanowienia ogólne.

Art. 30. 1. Zakłady ubezpieczeń obowiązane są stosować się ściśle do przepisów statutu, ogólnych warunków ubezpieczenia i planu działalności, oraz przestrzegać zasad uczciwości kupieckiej i dobrej wiary.

2. Zakładom ubezpieczeń nie wolno zajmować się żadną inną działalnością poza działalnością ubezpieczeniową.

Zmiana statutu, ogólnych warunków ubezpieczenia i planu działalności.

Art. 31. 1. Zmiana statutu, ogólnych warunków ubezpieczenia i planu działalności może być wprowadzona w życie dopiero po uzyskaniu zezwolenia władzy nadzorczej.

2. Ujawnienie zmiany statutu w rejestrze handlowym może nastąpić dopiero po złożeniu sądowi rejestrowemu zaświadczenia władzy nadzorczej o udzieleniu zezwolenia.

Umowa przekazania portfela.

Art. 32. Umowa, na zasadzie której zakład ubezpieczeń przekazuje do prowadzenia ogół lub część ubezpieczeń innemu zakładowi ubezpieczeń, może być zawarta tylko za zezwoleniem władzy nadzorczej.

Ogólne i szczególne warunki ubezpieczenia.

Art. 33. 1. Ogólne warunki ubezpieczenia mają być wydrukowane na polisach ubezpieczeniowych

lub trwale z nimi związane. Niezależnie od tego należy ubezpieczającemu przed podpisaniem wniosku ubezpieczeniowego wydać za pokwitowaniem egzemplarz ogólnych warunków ubezpieczenia. Jeżeli ubezpieczenie oparte jest na wzajemności, należy przed podpisaniem wniosku wydać ubezpieczającemu za pokwitowaniem również wyciąg ze statutu, obejmujący zasadnicze postanowienia, dotyczące praw i obowiązków członków. Władza nadzorcza może zezwolić na wyjątki od powyższych przepisów.

2. Szczególne warunki na niekorzyść ubezpieczającego można wprowadzić do umowy ubezpieczenia bez zezwolenia władzy nadzorczej, o ile są uzasadnione okolicznościami szczególnymi i o ile przed podpisaniem umowy zwrócono na nie uwagę ubezpieczającego i przyjęto od niego pisemne oświadczenie, że zgadza się na ich treść.

Polisy, wnioski, reklamy i t. p.

Art. 34. 1. Na polisach umów ubezpieczenia na życie należy podać wysokość zredukowanych sum ubezpieczenia, wysokość wykupów, zaliczek oraz pożyczek pod zastaw polis.

2. Wzory polis ubezpieczeniowych, wniosków, książeczek członkowskich oraz wszelkie inne formularze, używane przez zakład ubezpieczeń w stosunkach z ubezpieczającymi, należy przedkładać władzy nadzorczej. Należy również przedkładać władzy nadzorczej wszelkie prospekty, reklamy i t. p.

3. Jeżeli powyższe druki zawierają nieścisłości albo twierdzenia nieprawdziwe lub mogące wprowadzić w błąd, władza nadzorcza może zakazać zakładowi ubezpieczeń ich używania lub rozpowszechniania, albo może zarządzić ich publiczne sprostowanie na koszt zakładu.

Agenci.

Art. 35. 1. Zakłady ubezpieczeń powinny zaopatrzyć swych agentów w pełnomocnictwa, dokładnie wskazujące zakres ich uprawnień. Agenci obowiązani są do okazywania ubezpieczającym tych pełnomocnictw.

2. Na wnioskach ubezpieczeniowych należy uwiarygodnić imię i nazwisko agenta, pośredniczącego w zawarciu umowy ubezpieczenia, i jego siedzibę oraz wyraźnie stwierdzić, że agent obowiązany jest do okazania pełnomocnictwa. Na polisach ubezpieczeniowych należy podać imię, nazwisko i adres agenta, za pośrednictwem którego zawarto ubezpieczenie.

3. Minister Skarbu może drogą rozporządzenia wydać dla zakładów ubezpieczeń przepisy, normujące składanie przez agentów sprawozdań zakładom ubezpieczeń.

Księgowość.

Art. 36. 1. Zakłady ubezpieczeń obowiązane są prowadzić przepisane prawem księgi handlowe. Zamknięcie ksiąg handlowych ma nastąpić na koniec każdego roku kalendarzowego.

2. Małe towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych (art. 20) nie są obowiązane do prowadzenia ksiąg handlowych. Zasady rachunkowości tych towarzystw określi władza nadzorcza.

Zamknięcia rachunkowe i sprawozdania roczne.

Art. 37. 1. W ciągu miesiąca od daty uchwalenia przez walne zgromadzenie zamknięć rachunkowych, nie później jednak niż 30 czerwca każdego roku, zakłady ubezpieczeń obowiązane są przedłożyć władzy nadzorczej sporządzone na zasadzie ksiąg handlowych zamknięcia rachunkowe i sprawozdanie z działalności za rok ubiegły oraz jednocześnie skierować do ogłoszenia bilans, rachunek strat i zysków i podział zysków (nadwyżek bilansowych).

2. Terminy składania zamknięć rachunkowych i sprawozdań rocznych dla małych towarzystw ubezpieczeń wzajemnych (art. 20) ustali władza nadzorcza.

3. Formę sporządzania zamknięć rachunkowych i sprawozdań rocznych oraz formę ogłaszania bilansu, rachunku strat i zysków i podziału zysków (nadwyżek bilansowych), jak również zasady szacowania pozycji bilansowych ustali Minister Skarbu drogą rozporządzenia.

4. W razie, gdyby zamknięcia rachunkowe lub sprawozdanie roczne sporządzono niezgodnie z obowiązującymi przepisami lub dopuszczono się w nich błędów, władza nadzorcza może nakazać ich sprostowanie, a także zarządzić powtórne ich ogłoszenie na koszt zakładu ubezpieczeń.

Fundusz ubezpieczeniowy.

Art. 38. 1. Fundusz ubezpieczeniowy (rezerwa składek i inne fundusze techniczne, wskazane w planie działalności jako należące do funduszu ubezpieczeniowego) oraz rezerwę na szkody nieuregulowane należy na koniec każdego roku kalendarzowego obliczać i księgować osobno dla każdego działu ubezpieczeń.

2. W dziale ubezpieczeń na życie należy fundusz ubezpieczeniowy i rezerwę na szkody nieuregulowane obliczać i księgować na koniec każdego roku kalendarzowego osobno dla każdego rodzaju ubezpieczeń. Obliczenie funduszu ubezpieczeniowego tych ubezpieczeń ma być dokonane przez wyznaczonego przez zakład ubezpieczeń rzeczoznawcę, który pod bilansem zaświadczy, że fundusz ubezpieczeniowy obliczony jest zgodnie z planem działalności.

3. Przepisy ust. 2 niniejszego artykułu będą stosowane przy obliczaniu skapitalizowanej wartości rent ubezpieczeń od nieszczęśliwych wypadków i od odpowiedzialności prawnej.

4. Terminy obliczania i księgowania funduszu ubezpieczeniowego i rezerwy na szkody nieuregulowane dla małych towarzystw ubezpieczeń wzajemnych (art. 20) ustali władza nadzorcza. Towarzystwa te mogą być zwolnione przez władzę nadzorczą od obliczania funduszu ubezpieczeniowego i poświadczania bilansu przez rzeczoznawcę.

Lokaty.

Art. 39. 1. Zakłady ubezpieczeń mają lokować fundusze ubezpieczeniowe (art. 38) wyłącznie:

- a) w papierach, emitowanych albo gwarantowanych przez Państwo, lub w pożyczkach, udzielanych Państwu,
- b) w listach zastawnych krajowych instytucji kredytu długoterminowego, posiadających ubezpieczenie prawne,

- c) w emitowanych przez związki samorządowe obligacjach, posiadających ubezpieczenie prawne,
- d) w pożyczkach hipotecznych i w pożyczkach pod zastaw hipotek na nieruchomościach, czynsz przynoszących,
- e) w nieruchomościach miejskich,
- f) w zaliczkach oraz pożyczkach pod zastaw własnych polis w dziale ubezpieczeń na życie,
- g) w pożyczkach, udzielanych gminom lub związkowi samorządowemu,
- h) we wkładach oszczędnościowych na książeczkach wkładowych, które z mocy obowiązujących przepisów korzystają z ubezpieczenia prawnego,
- i) na rachunku bieżącym w bankach państwowych, Pocztovej Kasie Oszczędności i Banku Polskim.

2. Pożyczki hipoteczne powinny czynić zadość przepisom o ubezpieczeniu prawnem. Pożyczki pod zastaw hipotek nie mogą przekraczać 75% zastawionej wierzytelności, która ma czynić zadość przepisom o ubezpieczeniu prawnem.

3. Fundusze, ulokowane w nieruchomościach, nie mogą przekraczać 50% wszystkich lokat funduszu ubezpieczeniowego. W przypadkach poszczególnych władza nadzorcza może zezwolić na przekroczenie tego stosunku. Nabywanie nieruchomości fabrycznych jest niedopuszczalne. W razie nabycia nieruchomości niezabudowanej lub zabudowanej budynkami drewnianymi zakład ubezpieczeń obowiązany będzie w ciągu 3 lat od daty nabycia zabudować ją budynkami murowanymi. Budynki należy ubezpieczyć w innym zakładzie ubezpieczeń. Nabycie nieruchomości, obciążonej długami hipotecznymi, wymaga zezwolenia władzy nadzorczej.

4. Zaliczki oraz pożyczki pod zastaw własnych polis w dziale ubezpieczeń na życie mogą być udzielane tylko do wysokości sumy wykupu.

5. Udzielenie pożyczki gminie lub związkowi samorządowemu wymaga zezwolenia władzy nadzorczej. Fundusze, ulokowane w tych pożyczkach, nie mogą przekraczać 10% wszystkich lokat funduszu ubezpieczeniowego.

6. W działach ubezpieczeń, dla których rozporządzenie niniejsze przewiduje obowiązek prowadzenia rejestru lokat funduszu ubezpieczeniowego, lokaty, wymienione w ust. 1 p. i) niniejszego artykułu, mogą być umieszczone tylko na rachunku specjalnym i tylko do wysokości przyrostu rezerwy składek z ubiegłego roku sprawozdawczego. Władza nadzorcza uprawniona będzie do dalszego ograniczenia kwoty, lokowanej na tym rachunku. W pozostałych działach ubezpieczeń najwyższą dopuszczalną kwotę lokat na rachunku bieżącym określi plan działalności.

Art. 40. Jeżeli ubezpieczenia zawierane są w obcych walutach, przynajmniej 2/3 funduszu ubezpieczeniowego tych ubezpieczeń ma być umieszczone w lokatach (art. 39), wyrażonych w tej samej walucie, w której ubezpieczenie zawarto. Dopuszczalne jest umieszczenie funduszu ubezpieczeniowego tych ubezpieczeń w lokatach, wyrażonych w złotych w złocie; w tym przypadku należy odpowiednią część funduszu ubezpieczeniowego obliczyć według parytetu

nominalnego. Pozostałą trzecią część tego funduszu można umieszczać w nieruchomościach. W przypadkach poszczególnych władza nadzorcza może zezwolić na przekroczenie tego stosunku.

Art. 41. Zakłady ubezpieczeń, trudniące się wyłącznie ubezpieczeniem szyb, mogą 20% swych funduszy ubezpieczeniowych lokować w materiale szklanym lub w udziałach w przedsiębiorstwach, wytwarzających szyby.

Art. 42. Zakład ubezpieczeń, oddający w reasekurację ubezpieczenia na życie, zawarte bezpośrednio, obowiązany jest fundusze ubezpieczeniowe, dotyczące sum oddanych w reasekurację, lokować według przepisów art. 39 i 40 i samemu nimi zarządzać.

Art. 43. W sposób, przepisany w art. 39 ust. 1 p. a) — h), należy lokować przynajmniej 1/2 wpłaconego kapitału akcyjnego spółki akcyjnej ubezpieczeniowej i 1/4 kapitału zakładowego oraz 1/2 kapitału zapasowego towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych.

Art. 44. Pozostałe fundusze, o ile nie są lokowane w sposób, w art. 39 przewidziany, mogą być przechowywane w kasach własnych zakładu, mogą być umieszczane na rachunkach w bankach lub kasach oszczędności albo, z wyjątkiem jednak rezerwy na szkody nieuregulowane oraz z wyjątkiem 1/2 kapitału zapasowego spółki akcyjnej ubezpieczeniowej, mogą znajdować pokrycie w rachunkach dłużników i wartości inwentarza ruchomego. Inne lokaty tych funduszy są dopuszczalne, o ile są statutowo przewidziane.

Rejestr lokat funduszu ubezpieczeniowego.

Art. 45. 1. Dla lokat funduszy ubezpieczeniowych, ulegających obliczeniu i księgowaniu według przepisów art. 38 ust. 2 i 3, należy prowadzić osobny rejestr. Formę prowadzenia rejestru lokat funduszu ubezpieczeniowego ustali władza nadzorcza.

2. W ciągu miesiąca po upływie każdego roku kalendarzowego należy przesłać władzy nadzorczej odpis zmian w rejestrze lokat funduszu ubezpieczeniowego.

3. Małe towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych (art. 20) nie są obowiązane do prowadzenia rejestru lokat funduszu ubezpieczeniowego.

Art. 46. 1. W księgach hipotecznych nieruchomości, wpisanych do rejestru lokat funduszu ubezpieczeniowego, należy zastrzec, że nieruchomości wpisane są do tego rejestru i że bez zezwolenia władzy nadzorczej nie mogą być ani zbywane, ani obciążane hipoteką umowną lub sądową. Takie samo zastrzeżenie należy umieścić w księgach hipotecznych obok wpisu pożyczek hipotecznych i pożyczek pod zastaw hipotek.

2. Wykreślenie zastrzeżenia może nastąpić tylko za zezwoleniem władzy nadzorczej. Władza nadzorcza udzieli zezwolenia w przypadku zamiany lokaty na inną (art. 39) oraz w przypadku zmniejszenia się funduszu ubezpieczeniowego.

3. W razie spłaty pożyczki hipotecznej lub pożyczki pod zastaw hipoteki wykreślenie zastrzeżenia

następuje jednocześnie z wykreśleniem wpisu pożyczki bez potrzeby uzyskania zezwolenia władzy nadzorczej. Zakład ubezpieczeń obowiązany jest niezwłocznie zawiadomić o spłacie władzę nadzorczą i podać lokaty, które wzamian spłaconej pożyczki zapisano do rejestru lokat funduszu ubezpieczeniowego.

Art. 47. 1. Papiery wartościowe, wpisane do rejestru lokat funduszu ubezpieczeniowego, należy przechowywać w depozycie w jednej z instytucji, wymienionych w art. 39 ust. 1 p. i). Władza nadzorcza może zezwolić na przechowywanie tych papierów we własnym skarbcu zakładu, o ile skarbiec daje rękojmię należytego bezpieczeństwa. Podjęcie z depozytu lub ze skarbcza papierów wartościowych, wpisanych do rejestru lokat funduszu ubezpieczeniowego, może nastąpić tylko za zezwoleniem władzy nadzorczej. Władza nadzorcza udzieli zezwolenia w przypadku zamiany lokaty na inną (art. 39) oraz w przypadku zmniejszenia się funduszu ubezpieczeniowego.

2. Podjęcie jakichkolwiek sum, ulokowanych na książeczkach wkładowych (art. 39 ust. 1 p. h) lub na specjalnym rachunku bieżącym (art. 39 ust. 6), może również nastąpić tylko za zezwoleniem władzy nadzorczej. Władza nadzorcza udzieli zezwolenia w przypadkach, w ust. 1 artykułu niniejszego wskazanych.

Art. 48. Na lokatach, wpisanych do rejestru lokat funduszu ubezpieczeniowego, nie można dochodzić żadnych należności od zakładu ubezpieczeń z wyjątkiem należności, wynikłych z umów ubezpieczenia, o których mowa w art. 38 ust. 2 i 3, i to do wysokości technicznej wartości udziału tych należności w funduszu ubezpieczeniowym oraz w granicach pokrycia, wpisanego do rejestru.

Rozciągnięcie działalności na zagranicę.

Art. 49. W razie rozciągnięcia działalności na zagranicę odpowiednia część majątku zakładu może być za zezwoleniem władzy nadzorczej ulokowana zagranicą według przepisów prawa obowiązującego w państwie, w którym ta część majątku ma być lokowana.

Rozdział III.

Likwidacja i upadłość.

Likwidacja dobrowolna.

Art. 50. W razie uchwalenia przez walne zgromadzenie likwidacji zakładu ubezpieczeń należy władzy nadzorczej przesłać niezwłocznie odpis uchwały oraz podać skład organu likwidacyjnego.

Art. 51. 1. Gdyby się okazało, że organ likwidacyjny nie przeprowadza likwidacji prawidłowo, a upomnienia lub grzywny nie odniosły skutku, władza nadzorcza zwoła walne zgromadzenie członków celem dokonania wyboru nowego organu likwidacyjnego.

2. Jeżeli walne zgromadzenie wyboru nie dokona, władza nadzorcza wystąpi do sądu o zamianowanie organu likwidacyjnego z urzędu. W przypadku

likwidacji małego towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych (art. 20) władza sama zamianuje nowy organ likwidacyjny.

Likwidacja przymusowa.

Art. 52. 1. Cofnięcie przez władzę zezwolenia na działalność pociąga za sobą przymusową likwidację zakładu ubezpieczeń.

2. O cofnięciu zezwolenia władza nadzorcza zawiadomi sąd. Na podstawie tego zawiadomienia sąd z urzędu zamianuje organ likwidacyjny.

3. Gdyby się okazało, że organ likwidacyjny nie przeprowadza likwidacji prawidłowo, a upomnienia i grzywny nie odniosły skutku, władza nadzorcza wystąpi do sądu o zamianowanie nowego organu likwidacyjnego.

4. W przypadku likwidacji przymusowej małego towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych (art. 20) organ likwidacyjny mianuje władza nadzorcza.

Działalność organu likwidacyjnego.

Art. 53. 1. Organ likwidacyjny obowiązany jest przejąć zarząd zakładu ubezpieczeń i doprowadzić do jego zlikwidowania.

2. Z chwilą uchwalenia likwidacji lub cofnięcia zezwolenia na działalność zawieranie nowych umów ubezpieczenia, przedłużanie umów dawnych lub podwyższanie sum ubezpieczenia jest niedopuszczalne.

3. Do działalności organu likwidacyjnego będą miały odpowiednie zastosowanie przepisy rozdziału II części pierwszej rozporządzenia niniejszego.

4. Organ likwidacyjny jest obowiązany składać władzy nadzorczej specjalne sprawozdania w terminach i według zasad, przez władzę nadzorczą wskazanych.

5. Do likwidacji towarzystw ubezpieczeń wzajemnych z wyjątkiem małych towarzystw ubezpieczeń wzajemnych będą miały odpowiednie zastosowanie przepisy, o likwidacji spółek akcyjnych.

Przeniesienie portfela.

Art. 54. 1. Likwidujący się zakład ubezpieczeń może zawrzeć z innym zakładem ubezpieczeń umowę przeniesienia całości lub części ubezpieczeń, dla których rozporządzenie niniejsze przewiduje obowiązek prowadzenia rejestru lokat funduszu ubezpieczeniowego (art. 45), z równoczesnym odstąpieniem z likwidowanego majątku całości lub części aktywów, wpisanych do rejestru lokat funduszu ubezpieczeniowego, względnie innych aktywów.

2. Zawarcie takiej umowy wymaga zezwolenia władzy nadzorczej oraz zgody kuratora, mianowanego dla ubezpieczających w działach, dla których przewidziany jest obowiązek prowadzenia rejestru lokat funduszu ubezpieczeniowego. Kuratora ubezpieczających mianuje sąd okręgowy, właściwy ze względu na miejsce siedziby likwidującego się zakładu ubezpieczeń.

3. Mianowanie kuratora nastąpi po wysłuchaniu ubezpieczających, zwołanych obwieszczeniem. Kuratorowi na wniosek ubezpieczających będą dodani trzej przedstawiciele ubezpieczających w charakterze mężów zaufania. Wybór ich należy do ubezpieczających, zwołanych obwieszczeniem.

4. Należne kuratorowi wynagrodzenie, którego wysokość określi sąd, i poniesione przez niego wydatki ciążą na likwidującym się zakładzie.

Art. 55. 1. Umawiające się strony wniosą umowę do sądu okręgowego, właściwego ze względu na miejsce siedziby likwidującego się zakładu ubezpieczeń, celem uzyskania jej zatwierdzenia. Przed rozstrzygnięciem sprawy sąd wysłucha kuratora i mężów zaufania, o ile zostali wybrani.

2. Z chwilą zatwierdzenia przez sąd umowy zakład ubezpieczeń, który ubezpieczenia przejmuje, wchodzi co do przeniesionych ubezpieczeń we wszystkie prawa i obowiązki likwidującego się zakładu, a prawa i obowiązki tego zakładu gasną.

3. Decyzja sądu ulega obwieszczeniu na koszt likwidującego się zakładu.

4. Jednocześnie z zatwierdzeniem umowy sąd zwalnia kuratora od obowiązków.

Wypowiedzenie umów ubezpieczenia.

Art. 56. Organowi likwidacyjnemu służy prawo wypowiedzenia z terminem przynajmniej półrocznym umów ubezpieczenia, dla których rozporządzenie niniejsze nie przewiduje obowiązku prowadzenia rejestru lokat funduszu ubezpieczeniowego, za zwrotem uiszczonych za czas nieubiegły składek. Ubezpieczającym służy również prawo wypowiedzenia tych umów z zachowaniem takiego samego terminu i żądania zwrotu uiszczonych za czas nieubiegły składek.

Ukończenie likwidacji.

Art. 57. 1. Likwidacja uznana będzie za ukończoną z chwilą uregulowania wszystkich zobowiązań zarówno z tytułu umów ubezpieczenia, jak i z wszelkich innych tytułów.

2. O ukończeniu likwidacji organ likwidacyjny zawiadomi właściwy sąd rejestrowy celem uzyskania wykreślenia zakładu ubezpieczeń z rejestru handlowego.

3. O ukończeniu likwidacji małego towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych (art. 20) organ likwidacyjny zawiadomi władzę nadzorczą celem uzyskania wykreślenia z rejestru małych towarzystw ubezpieczeń wzajemnych.

Ogłoszenie upadłości.

Art. 58. 1. Ogłoszenie upadłości zakładowi ubezpieczeń może nastąpić tylko po uprzednim wyrażeniu zgody przez władzę nadzorczą.

2. Władza nadzorcza może sama złożyć sądowi wniosek o ogłoszenie upadłości zakładowi ubezpieczeń.

Ubezpieczenia, dla których nie jest przewidziany obowiązek prowadzenia rejestru lokat funduszu ubezpieczeniowego.

Art. 59. Umowy ubezpieczenia, dla których rozporządzenie niniejsze nie przewiduje obowiązku prowadzenia rejestru lokat funduszu ubezpieczeniowego, rozwiązują się z samego prawa z upływem miesiąca od daty ogłoszenia upadłości.

Ubezpieczenia, dla których jest przewidziany obowiązek prowadzenia rejestru lokat funduszu ubezpieczeniowego.

Art. 60. 1. W razie ogłoszenia upadłości zakładowi ubezpieczeń, prowadzącemu działy ubezpieczeń,

dla których rozporządzenie niniejsze przepisuje obowiązek prowadzenia rejestru lokat funduszu ubezpieczeniowego (art. 45), lokaty zapisane do rejestru stanowiąc będą odrębną masę majątkową. Sąd dla tej masy odrębnej zamianuje kuratora. Mianowanie kuratora i wybór mężów zaufania nastąpi w trybie i na zasadach, wskazanych w art. 54 ust. 3.

2. Należne kuratorowi wynagrodzenie, którego wysokość określi sąd, i poniesione przez niego wydatki będą pokryte z ogólnej masy upadłości.

Art. 61. 1. Na żądanie kuratora masy odrębnej na pokrycie funduszu ubezpieczeniowego przekazane będą wpływy ze składek, ulegające przekazaniu na pokrycie tego funduszu, lecz jeszcze nieprzekazane.

2. Jeżeli tak ustalone aktywa nie pokryją funduszu ubezpieczeniowego, ubezpieczający co do niepokrytej różnicy uczestniczyć będą w masie ogólnej. Na żądanie kuratora masy odrębnej odpowiednia część masy ogólnej przekazana będzie do masy odrębnej.

Art. 62. 1. Kurator masy odrębnej będzie uprawniony do zawarcia z innym zakładem ubezpieczeń umowy przeniesienia całości lub części ubezpieczeń, dla których prowadzony jest rejestr lokat funduszu ubezpieczeniowego (art. 45), z równoczesnym przekazaniem całości lub części aktywów, wpisanych do rejestru lokat funduszu ubezpieczeniowego, wraz z innymi aktywami, przekazanymi na pokrycie tego funduszu. Jeżeli zajdzie ku temu potrzeba, można przewidzieć w umowie obniżenie sum ubezpieczenia lub rent przeniesionych ubezpieczeń. Zawarcie umowy przeniesienia wymaga zezwolenia władzy nadzorczej.

2. Kurator wniesie umowę do sądu, który upadłość ogłosił, celem uzyskania jej zatwierdzenia. Przed rozstrzygnięciem sprawy sąd wysłucha mężów zaufania, o ile zostali wybrani.

3. Z chwilą zatwierdzenia umowy zakład ubezpieczeń, który ubezpieczenia przejmuje, wchodzi co do przeniesionych ubezpieczeń we wszystkie prawa i obowiązki zakładu upadłego, a prawa i obowiązki tego zakładu gasną.

4. Decyzja sądu ulega obwieszczeniu. Koszty obwieszczenia będą pokryte z ogólnej masy upadłości.

Art. 63. 1. Jeżeli kurator przekona się, że przeniesienie portfela nie jest wskazane lub nie da się skutecznym, zawiadomi o tem sąd, który po zasięgnięciu opinii władzy nadzorczej oraz po wysłuchaniu mężów zaufania uzna wszystkie umowy ubezpieczenia, dla których rozporządzenie niniejsze przewiduje obowiązek prowadzenia rejestru lokat funduszu ubezpieczeniowego (art. 45), za rozwiązane w dacie ogłoszenia upadłości i nakaże podział funduszu masy odrębnej.

2. Przy podziale funduszy zakładu ubezpieczeń aktywa, wpisane do rejestru lokat funduszu ubezpieczeniowego (art. 45), oraz inne aktywa, przekazane na pokrycie tego funduszu (art. 61), podzielone będą pomiędzy ubezpieczających w stosunku i do wysokości przypadającej na nich rezerwy składek i udziału w innych funduszach technicznych, zaliczo-

nych do funduszu ubezpieczeniowego. Plan podziału sporządzi kurator masy odrębnej i przedłoży sądowi do zatwierdzenia. Sąd poweźmie decyzję po wysłuchaniu opinii władzy nadzorczej i mężów zaufania.

Obrachunek dopłat w towarzystwach ubezpieczeń wzajemnych.

Art. 64. 1. Skoro w toku postępowania upadłościowego okaże się, że majątek towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych nie wystarcza na pokrycie roszczeń wierzycieli oraz przypuszczalnych kosztów postępowania upadłościowego, zarządca masy upadłości sporządza obrachunek dopłat, które członkowie towarzystwa — w granicach odpowiedzialności statutowej — mają wnieść na pokrycie niedoboru.

2. Jeżeli majątek masy został już całkowicie spieniężony, a uzyskana suma wraz z sumą ściągniętych dopłat nie pokrywa niedoboru, zarządca masy upadłości może w granicach odpowiedzialności statutowej członków sporządzić dodatkowy obrachunek dopłat.

3. Każdy obrachunek dopłat zarządca przedstawia sądowi celem uzyskania zatwierdzenia. O terminie rozprawy członkowie będą zawiadomieni drogą obwieszczenia w pismach przez statut wskazanych. Zatwierdzenie obrachunku i ściągnięcie dopłat nastąpi przy analogicznym zastosowaniu art. 98 — 101 oraz 128 ustawy o spółdzielniach z dnia 29 października 1920 roku (Dz. U. R. P. Nr. 111, poz. 733).

Rozdział IV.

Zagraniczne zakłady ubezpieczeń. —

Postanowienia ogólne.

Art. 65. Przepisy rozporządzenia niniejszego stosuje się do zagranicznych zakładów ubezpieczeń, o ile art. 66 — 76 nie stanowią inaczej.

Zezwolenie na działalność.

Art. 66. 1. Zezwolenie na działalność może być udzielone zagranicznemu zakładowi ubezpieczeń, który udowodni, że posiada w ojczyźnie swej osobowość prawną i wykaże, że na podstawie umów międzynarodowych lub wewnętrznego prawodawstwa danego państwa polskie zakłady ubezpieczeń mogą być w tem państwie dopuszczone do działalności.

2. Władza nadzorcza może zwolnić zagraniczny zakład ubezpieczeń od umieszczania w planie działalności danych, nie dotyczących bezpośrednio działalności zakładu w Polsce.

Art. 67. Udzielenie zezwolenia musi być uzależnione od złożenia kaucji. Władza nadzorcza może uzależnić udzielenie zezwolenia jeszcze od innych warunków.

Art. 68. 1. Władza nadzorcza określi początkową wysokość kaucji w zależności od ilości działów, jakie mają być prowadzone, kierując się postanowieniami art. 4 ust. 1, oraz w zezwoleniu na działalność zastrzeże, że, jeżeli działalność zakładu osiągnie granicę w zezwoleniu oznaczoną, kaucja ulegnie podwyższeniu na zasadach, w zezwoleniu wskazanych.

2. Kaucja ma być ulokowana w sposób w art. 39 ust. 1 p. a) — h) przepisany.

Działalność.

Art. 69. 1. Zagraniczne zakłady ubezpieczeń mogą zawierać umowy ubezpieczenia, dotyczące przedmiotów, znajdujących się w Polsce, lub z osobami, mającymi zamieszkanie lub siedzibę w Polsce, tylko za pośrednictwem głównego przedstawicielstwa na Polskę.

2. Główne przedstawicielstwo ma swą siedzibę prawną w miejscu, wskazanem w zezwoleniu na działalność.

3. Kierownikiem głównego przedstawicielstwa jest główny przedstawiciel. Zamianowanie głównego przedstawiciela może nastąpić tylko za zgodą władzy nadzorczej. Główny przedstawiciel musi być obywatelem polskim i musi mieć miejsce zamieszkania w siedzibie głównego przedstawicielstwa.

4. Główny przedstawiciel obowiązany jest prowadzić biurowość w języku polskim. Biurowość ta ma obejmować całokształt działalności głównego przedstawicielstwa i winna być prowadzona zgodnie z zasadami, ustalonymi przez władzę nadzorczą.

Art. 70. 1. Głównego przedstawiciela uważa się za upoważnionego do wykonywania wszelkich czynności prawnych w imieniu zakładu ubezpieczeń, nie wyłączając czynności hipotecznych, bez wykazywania się specjalnem pełnomocnictwem. W piśmie zagranicznego zakładu ubezpieczeń, mianującym głównego przedstawiciela, ma być potwierdzone udzielenie mu powyższych uprawnień.

2. Firmę i siedzibę głównego przedstawicielstwa oraz imię i nazwisko głównego przedstawiciela wpisuje się do rejestru handlowego. Wpisanie może nastąpić dopiero po złożeniu sądowi rejestrowemu zaświadczenia władzy nadzorczej o udzieleniu zagranicznemu zakładowi ubezpieczeń zezwolenia na działalność oraz o zgodzie władzy nadzorczej na osobę głównego przedstawiciela.

3. Ograniczenie pełnomocnictw głównego przedstawiciela nie może być ujawnione w rejestrze handlowym i nie ma skutku względem osób trzecich.

4. Skargi przeciwko zagranicznemu zakładowi ubezpieczeń mogą być zawsze wnoszone do sądu, w którego okręgu znajduje się lub w chwili zawierania umowy znajdowała się siedziba głównego przedstawicielstwa. Wszelkie przeciwne temu przepisowi postanowienia umowne są nieważne.

Art. 71. Oprócz głównego przedstawiciela każdy zagraniczny zakład ubezpieczeń zamianuje zastępcę głównego przedstawiciela. Zastępca głównego przedstawiciela podlega przepisom art. 69 i 70.

Art. 72. W księgach hipotecznych obok wpisu pożyczek hipotecznych i pożyczek pod zastaw hipotek, należących do rejestru lokat funduszu ubezpieczeniowego, niezależnie od zastrzeżeń, o których mowa w art. 46, należy zastrzec, że pożyczka może być spłacona jedynie przez wniesienie spłacanej sumy na specjalny rachunek bieżący (art. 39 ust. 6).

Art. 73. 1. Fundusze ubezpieczeniowe działów, dla których rozporządzenie niniejsze nie przepisuje obowiązku prowadzenia rejestru lokat funduszu ubezpieczeniowego, oraz fundusze, wchodzące w skład

kaucji (art. 67 i 68), będą zapisane do specjalnego rejestru lokat.

2. Formę prowadzenia specjalnego rejestru lokat ustali władza nadzorcza.

3. Do funduszy, wpisanych do specjalnego rejestru lokat, będą miały zastosowanie przepisy art. 45, 46, 47 i 72 rozporządzenia niniejszego z tą zmianą, że spłacana suma pożyczki (art. 72) powinna być wniesiona na rachunek bieżący, utworzony specjalnie dla lokaty tych funduszy (art. 39 ust. 1 p. i).

4. Na lokatach, wpisanych do specjalnego rejestru lokat, nie można w czasie działalności zagranicznego zakładu ubezpieczeń w Polsce dochodzić żadnych należności od tego zakładu.

Art. 74. Niezależnie od kaucji i funduszy ubezpieczeniowych zagraniczny zakład ubezpieczeń odpowiada za swe zobowiązania całym swym majątkiem, zarówno znajdującym się w granicach Rzeczypospolitej jak i poza temi granicami. Postanowienie to ma być uwidocznione na wnioskach i polisach ubezpieczeniowych, wydawanych przez zagraniczny zakład ubezpieczeń w Polsce. Na żądanie władzy nadzorczej należy ponadto podawać na wnioskach i polisach treść warunków szczególnych, od których władza nadzorcza uzależniła udzielenie zezwolenia.

Likwidacja i upadłość.

Art. 75. 1. W razie likwidacji działalności zagranicznego zakładu ubezpieczeń w Polsce likwidatorem z samego prawa będzie główny przedstawiciel. Celem zapewnienia wykonania zobowiązań z tytułu umów ubezpieczenia, zawartych za pośrednictwem głównego przedstawicielstwa, władza nadzorcza uprawniona będzie zażądać zastosowania odpowiednich środków zabezpieczających na majątku zakładu.

2. Jeżeli się okaże, że główny przedstawiciel nie przeprowadza likwidacji prawidłowo, a upomnienia i kary nie odniosą skutku, władza nadzorcza zawiadomi o tem sąd. Sąd na podstawie zawiadomienia władzy nadzorczej wyznaczy likwidatora z urzędu.

3. W miarę postępu likwidacji zakładu władza nadzorcza może zezwalać na podjęcie lokat funduszy ubezpieczeniowych. Kaucja będzie wydana po udowodnieniu zaspokojenia wszystkich należności. Jeżeli inne fundusze nie pokryją wszystkich należności, zaspokojenie niepokrytej części będzie mogło nastąpić z kaucji pod kontrolą specjalnego komisarza, wyznaczonego przez władzę nadzorczą.

Art. 76. W razie ogłoszenia upadłości zagranicznemu zakładowi ubezpieczeń pierwszeństwo do zaspokojenia z masy upadłości w Polsce będą miały po należnościach uprzywilejowanych lub mających pierwszeństwo w zaspokojeniu z mocy ustaw ogólnych należności z tytułu umów ubezpieczenia, zawartych za pośrednictwem głównego przedstawicielstwa na Polskę.

*Część druga.***Publiczne zakłady ubezpieczeń.***Założenie.*

Art. 77. 1. Do założenia publicznego zakładu ubezpieczeń wymagane jest zatwierdzenie statutu,

ogólnych warunków ubezpieczenia i planu działalności przez ministra, któremu podlegać będzie kompetencyjnie publiczny zakład ubezpieczeń, oraz przez władzę nadzorczą.

2. Publiczny zakład ubezpieczeń powinien mieć na celu dobro publiczne, a nie osiągnięcie zysków.

Art. 78. 1. Statut publicznego zakładu ubezpieczeń powinien określić:

- a) nazwę, siedzibę, cel i obszar działalności zakładu,
- b) wysokość kapitału zakładowego,
- c) ustrój i sposób powołania władz zakładu,
- d) zasady pokrywania wydatków,
- e) zasady tworzenia funduszu zapasowego i innych funduszy rezerwowych, o ile są przewidziane,
- f) sposób pokrywania strat,
- g) zasady podziału nadwyżek bilansowych,
- h) zasady likwidacji.

2. Kapitał zakładowy powinien być wpłacony w gotówce przynajmniej w 50%. Pokrycie pozostałej części kapitału zakładowego może być dokonane pod postacią zobowiązania innej osoby prawa publicznego do zaspokojenia ewentualnych strat do wysokości niewpłaconego kapitału zakładowego.

3. Jeżeli statut nakłada na publiczny zakład ubezpieczeń obowiązek przyjmowania zgłaszanych ryzyk, to wyjątki od tego obowiązku muszą być w statucie wyliczone. Jeżeli wyjątki nie mają być przewidziane, należy to w statucie wyraźnie stwierdzić.

Art. 79. Ogólne warunki ubezpieczenia powinny czynić zadość przepisom art. 21 i 22, a plan działalności — przepisom art. 24 i 25 rozporządzenia niniejszego.

Art. 80. 1. Władza nadzorczą zatwierdzi statut, ogólne warunki ubezpieczenia i plan działalności, jeżeli odpowiadają one przepisom prawa i zasadom techniki ubezpieczeniowej oraz jeżeli podstawy finansowe zakładu dają rękojęmię należytego wypełniania zobowiązań.

2. Właściwe ministerstwo (art. 77) ogłosi zatwierdzony statut publicznego zakładu ubezpieczeń w Monitorze Polskim. Z chwilą dokonania ogłoszenia publiczny zakład ubezpieczeń zyskuje zdolność do działań prawnych jako odrębna osoba prawa publicznego.

Działalność.

Art. 81. 1. Zmiana statutu, ogólnych warunków ubezpieczenia i planu działalności wymaga zatwierdzenia właściwego ministra i władzy nadzorczej. Zmianę statutu właściwe ministerstwo ogłosi w Monitorze Polskim.

2. Zasady rachunkowości, terminy oraz formę składania zamknięć rachunkowych i sprawozdań rocznych, formę ogłaszania bilansu, rachunku strat i zysków oraz podziału nadwyżek tudzież zasady szacowania pozycji bilansowych — ustali drogą rozporządzenia Minister Skarbu w porozumieniu z właściwym ministrem.

3. W sposób, przepisany w art. 39 rozporządzenia niniejszego, należy lokować przynajmniej 3/5 wpłaconego kapitału zakładowego.

4. Papiery wartościowe mogą być zakupywane tylko za pośrednictwem instytucji, wskazanych przez władzę nadzorczą, zgodnie z planem lokat, przez władzę nadzorczą zatwierdzonym.

5. Nabycie nieruchomości wymaga zezwolenia władzy nadzorczej.

6. Władza nadzorczą może zarządzić, by pożyczki hipoteczne lub pożyczki pod zastaw hipoteki udzielane były według specjalnego planu, zatwierdzonego przez władzę nadzorczą.

7. Lokowanie funduszy bieżących jest dopuszczalne tylko w bankach państwowych, Pocztovej Kasie Oszczędności i Banku Polskim. Publiczne zakłady ubezpieczeń, prowadzone przez związki komunalne, mogą fundusze bieżące lokować ponadto w instytucjach kredytowych, założonych i prowadzonych bądź wyłącznie przez dane związki komunalne, bądź wspólnie z innymi związkami komunalnymi. Za zezwoleniem władzy nadzorczej ściśle określona część funduszy bieżących z reasekuracji zagranicznej może być lokowana w innych instytucjach kredytowych. Władza nadzorczą może wydać szczegółowe przepisy, co do lokowania funduszy bieżących.

8. Poza postanowieniami ust. 1 — 7 do działalności publicznego zakładu ubezpieczeń będą miały zastosowanie przepisy rozdziału II części pierwszej rozporządzenia niniejszego, z wyjątkiem art. 31, 37 ust. 1, 2 i 3 i art. 43.

Likwidacja.

Art. 82. 1. Likwidację publicznego zakładu ubezpieczeń zarządza właściwy minister za zgodą władzy nadzorczej. Decyzję o likwidacji należy ogłosić w Monitorze Polskim ze wskazaniem organu likwidacyjnego. Z chwilą ogłoszenia zakład znajduje się w stanie likwidacji. Do likwidacji będą miały zastosowanie art. 53 — 56 i 57 ust. 1 rozporządzenia niniejszego. Gdyby się okazało, że likwidatorzy nie przeprowadzają likwidacji zgodnie z obowiązującymi przepisami, władza nadzorczą zawiadomi o tem właściwe ministerstwo i wskaże środki, mające na celu usunięcie uchybień.

2. O ukończeniu likwidacji właściwe ministerstwo (art. 77) ogłosi w Monitorze Polskim.

Art. 83. Rada Ministrów może na wniosek łączny właściwych ministrów (art. 77) i władzy nadzorczej zarządzić połączenie dwóch lub więcej publicznych zakładów ubezpieczeń w jeden publiczny zakład ubezpieczeń. O połączeniu zakładów ubezpieczeń właściwe ministerstwo ogłosi w Monitorze Polskim z zachowaniem przepisu art. 80 ust. 2 zdanie 1, względnie art. 81 ust. 1 zdanie 2 rozporządzenia niniejszego. Z chwilą połączenia wszystkie prawa i obowiązki zakładów, ulegających połączeniu, przechodzą na zakład, powstały z połączenia, lub, jeżeli nowy zakład nie powstaje, na zakład powiększony na skutek połączenia.

Związki.

Art. 84. Celem wspólnego wypełniania zadań publiczne zakłady ubezpieczeń mogą tworzyć związki. Do związków będą miały odpowiednie zastosowanie art. 77 — 82.

Część trzecia.

Władze nadzorcze.

Rozdział I.

Zadania i uprawnienia.

Postanowienia ogólne.

Art. 85. 1. Zadaniem władzy nadzorczej jest czuwanie nad prawidłową działalnością zakładów ubezpieczeń, a w szczególności nad przestrzeganiem przez nie przepisów prawa, postanowień statutu, ogólnych warunków ubezpieczenia i planu działalności oraz zasad uczciwości kupieckiej i dobrej wiary, a jeśli zakład znajduje się w stanie likwidacji, również i nad prawidłowym przeprowadzeniem likwidacji.

2. W razie dostrzeżenia nieprawidłowości w działalności zakładu ubezpieczeń władza nadzorcza wzywa zarząd zakładu do ich usunięcia.

Art. 86. 1. Władza nadzorcza jest uprawniona do przeprowadzania w każdym czasie kontroli stanu majątkowego i sposobu prowadzenia interesów zakładów ubezpieczeń.

2. Kierownicy tych zakładów, pełnomocnicy i agenci obowiązani są na żądanie władzy nadzorczej przedłożyć w swym lokalu biurowym wszelkie księgi i pisma oraz udzielić wszelkich informacji.

3. Władza nadzorcza może żądać od zakładów ubezpieczeń złożenia w poszczególnych sprawach wyjaśnień na piśmie.

Udział w walnych zgromadzeniach i posiedzeniach innych organów zakładów ubezpieczeń.

Art. 87. 1. Władza nadzorcza jest uprawniona do delegowania na walne zgromadzenia, tudzież na posiedzenia innych organów zakładów ubezpieczeń swych przedstawicieli. Przedstawiciele ci muszą być w każdej chwili wysłuchani.

2. Władza nadzorcza ma prawo żądać od władz prywatnych zakładów ubezpieczeń niezwłocznego zwołania walnego zgromadzenia z zachowaniem terminów, przez statut wskazanych. W razie niewykonania żądania władzy nadzorczej może ona sama zwołać walne zgromadzenie na koszt zakładu ubezpieczeń. Na zwoływanych przez władzę nadzorczą walnych zgromadzeniach przewodniczy przedstawiciel władzy.

Grzywny i kary dyscyplinarne.

Art. 88. 1. Jeżeli kierownicy zakładu ubezpieczeń nie usuną w wskazanym terminie wytkniętych przez władzę nadzorczą nieprawidłowości, władza nadzorcza może nałożyć na nich grzywny do 500 złotych. Ściągnięcie grzywny nastąpi w trybie, ustanowionym dla podatków i opłat państwowych. Taką samą grzywnę władza nadzorcza może nałożyć w razie niewykonania zarządzeń, o których mowa w art. 86.

2. Władza nadzorcza może cofnąć nałożoną grzywnę w razie następnego usunięcia wytkniętych nieprawidłowości lub wykonania zarządzenia, o którym mowa w art. 86, i usprawiedliwienia powodów zwłoki.

3. W stosunku do kierowników publicznych zakładów ubezpieczeń, których stosunek służbowy jest

stosunkiem publiczno-prawnym, nakładanie kar zastępuje postępowanie dyscyplinarne, wdrożone na wniosek władzy nadzorczej przez właściwe ministerstwo.

Usunięcie agenta.

Art. 89. W razie dostrzeżenia nieprawidłowości w działalności agenta władza nadzorcza może nakazać zakładowi ubezpieczeń usunięcie agenta na określony termin lub na zawsze, o ile uprzednie upomnienie nie odniosło skutku. Przed wydaniem zarządzenia o usunięciu agenta należy wezwać go do złożenia wyjaśnień.

Cofnięcie zezwolenia na działalność.

Art. 90. 1. Jeżeli działalność prywatnego zakładu ubezpieczeń stale odbiega od przepisów prawa, postanowień statutu lub planu działalności albo sprzeciwia się zasadom uczciwości kupieckiej lub dobrej wiary, a upomnienia i grzywny nie odniosły skutku, albo jeżeli z przeprowadzonej kontroli stanu majątkowego prywatnego zakładu ubezpieczeń wynika, że dalsza jego działalność narażałaby na niebezpieczeństwo interesy ubezpieczających, Rada Ministrów może na wniosek władzy nadzorczej cofnąć zezwolenie na działalność. W stosunku do małych towarzystw ubezpieczeń wzajemnych (art. 20) o cofnięciu zezwolenia decyduje władza nadzorcza.

2. Niezależnie od przyczyn, wskazanych w ust. 1 niniejszego artykułu, Rada Ministrów może według swobodnego uznania cofnąć zagranicznemu zakładowi ubezpieczeń zezwolenie na działalność.

Rozdział II.

Ustrój.

Postanowienia ogólne.

Art. 91. 1. Władzą nadzorczą nad zakładami ubezpieczeń jest Minister Skarbu, którego organem w tym zakresie jest Państwowy Urząd Kontroli Ubezpieczeń.

2. Państwowy Urząd Kontroli Ubezpieczeń wchodzi w skład zarządu centralnego Ministerstwa Skarbu. Na czele Państwowego Urzędu Kontroli Ubezpieczeń stoi dyrektor podległy bezpośrednio Ministrowi Skarbu.

Art. 92. Minister Skarbu może drogą rozporządzenia przekazać poszczególne funkcje nadzorcze nad małymi zakładami ubezpieczeń wzajemnych (art. 20) władzom skarbowym niższych instancji.

Komisarze.

Art. 93. 1. W razie potrzeby bezpośredniej kontroli nad działalnością lub likwidacją poszczególnych zakładów ubezpieczeń władza nadzorcza może mianować specjalnych komisarzy. Zakres uprawnień komisarza określa specjalna instrukcja Państwowego Urzędu Kontroli Ubezpieczeń.

2. Komisarze nie mogą być powołani z pośród kierowników lub urzędników zakładów ubezpieczeń,

Państwowa Rada Ubezpieczeniowa.

Art. 94. 1. Organem opiniodawczym Państwowego Urzędu Kontroli Ubezpieczeń jest Państwowa

Rada Ubezpieczeniowa, złożona z 12 członków. Członków Państwowej Rady Ubezpieczeniowej powołuje Minister Skarbu na okres trzyletni z pośród kierowników prywatnych i publicznych zakładów ubezpieczeń oraz z pośród innych rzeczoznawców ubezpieczeniowych, tudzież z pośród osób ze sfer gospodarczych, zainteresowanych ubezpieczeniami. Państwową Radę Ubezpieczeniową zwołuje w miarę potrzeby dyrektor Państwowego Urzędu Kontroli Ubezpieczeń w sprawach, które Państwowy Urząd Kontroli Ubezpieczeń uzna za wskazane poddać pod jej rozpoznanie.

2. Państwowej Radzie Ubezpieczeniowej będą poddane do zaopiniowania projekty rozporządzeń, o których mowa w art. 35 ust. 3, art. 37 ust. 3, art. 81 ust. 2, art. 129, 130 i 136 ust. 4.

Art. 95. 1. Dla ważności obrad Państwowej Rady Ubezpieczeniowej potrzebna jest obecność przynajmniej połowy jej członków. Na posiedzeniach Rady przewodniczy dyrektor Państwowego Urzędu Kontroli Ubezpieczeń lub jego zastępca. Opinie Rady zapadają zwykłą większością głosów obecnych członków. Z prawem głosu doradczego mogą brać udział w posiedzeniach Rady osoby, zaproszone przez dyrektora Państwowego Urzędu Kontroli Ubezpieczeń, a nienależące do składu Rady.

2. Regulamin nada Radzie Minister Skarbu.

Orzeczenia i zarządzenia władzy nadzorczej.

Art. 96. Orzeczenia i zarządzenia władzy nadzorczej są ostateczne w administracyjnym toku instancji.

Rocznik Państwowego Urzędu Kontroli Ubezpieczeń.

Art. 97. 1. Władza nadzorcza ogłasza corocznie drukiem wiadomości o stanie interesów zakładów ubezpieczeń w Roczniku Państwowego Urzędu Kontroli Ubezpieczeń.

2. W roczniku tym podane będą również teksty nowowydanych przepisów prawa w dziedzinie prawa ubezpieczeniowego oraz zasadnicze orzeczenia sądów w sprawach ubezpieczeniowych.

3. Sądy obowiązane są komunikować z urzędu władzy nadzorczej odpisy wyroków w sprawach ubezpieczeniowych.

Opłata za nadzór nad zakładami ubezpieczeń.

Art. 98. 1. Na pokrycie kosztów nadzoru nad zakładami ubezpieczeń pobierana będzie od tych zakładów specjalna opłata.

2. Podstawę do obliczania tej opłaty stanowi suma składek brutto, zebranych przez zakłady ubezpieczeń w ciągu roku kalendarzowego. Stopę opłaty ustanawia po upływie każdego roku budżetowego Minister Skarbu drogą rozporządzenia, uwzględniając wydatki, poniesione przez Skarb Państwa na nadzór w tym okresie. Stopa opłaty w żadnym wypadku nie może przenosić 3‰ (pro mille) podstawy obliczenia.

3. Opłata musi być uiszczona w ciągu miesiąca od daty ogłoszenia stopy opłaty, a dowód uiszczenia przedstawiony Państwowemu Urzędowi Kontroli Ubezpieczeń. Opłata, nieuiszczona w terminie, będzie przymusowo ściągnięta w trybie, ustanowionym dla podatków i opłat państwowych.

4. Minister Skarbu może drogą rozporządzenia nakazać wpłacanie przez zakłady ubezpieczeń zaliczek na poczet opłaty za rok bieżący. Suma tych zaliczek nie może przekraczać opłaty ostatnio obliczonej. Zaliczki, nieuiszczone w terminie, mogą być przymusowo ściągnięte w trybie, ustanowionym dla podatków i opłat państwowych.

5. Władza nadzorcza może zwolnić od opłaty w całości lub części poszczególne małe towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych (art. 20).

Zwolnienie od opłaty stempłowej.

Art. 99. Podania zakładów ubezpieczeń i ubezpieczających (ubezpieczonych, uposażonych), wnoszone do władzy nadzorczej w zakresie niniejszego rozporządzenia, oraz świadectwa, wydawane na mocy tego rozporządzenia, nie podlegają opłatom stempłowym.

Część czwarta.

Przepisy karne.

Art. 100. Kto działalność ubezpieczeniową wykonywa bez zezwolenia władzy nadzorczej ulega karze aresztu do 6 miesięcy i grzywny do 10.000 złotych albo jednej z tych kar.

Art. 101. Kto w imieniu zakładu ubezpieczeń, nie mającego zezwolenia na działalność w Polsce, zawiera umowę ubezpieczenia lub pośredniczy w zawarciu takiej umowy ulega karze aresztu do 6 miesięcy i grzywny do 10.000 złotych albo jednej z tych kar.

Art. 102. Kto celem uzyskania zezwolenia na działalność zakładu ubezpieczeń, przedłużenia lub zmiany już udzielonego zezwolenia albo uzyskania zezwolenia na zmianę statutu, ogólnych warunków ubezpieczenia lub planu działalności zakładu ubezpieczeń przedstawia władzy nadzorczej świadomie fałszywe dane lub oświadczenia ulega karze aresztu do 6 miesięcy i grzywny do 10.000 złotych albo jednej z tych kar.

Art. 103. Członkowie władzy zakładu ubezpieczeń, nie będącej jego organem naczelnym, winni świadomie:

- a) dopuszczenia do podziału zysków lub nadwyżek bilansowych wbrew przepisom prawa lub statutu o tworzeniu kapitałów zapasowych,
- b) niezachowania przepisów prawa o obliczaniu, księgowaniu, zarządzaniu lub przechowywaniu funduszy ubezpieczeniowych,
- c) lokowania lub dopuszczenia do lokowania wbrew przepisom prawa lub statutu funduszy zakładu ubezpieczeń,

ulegają karze aresztu do 6 miesięcy i grzywny do 10.000 złotych albo jednej z tych kar.

Art. 104. 1. Rzeczoznawca winny podpisania świadomie lub przez rażące niedbalstwo bilansu, zawierającego fałszywe obliczenie funduszu ubezpiecze-

niowego w działach ubezpieczeń na życie, od nieszczęśliwych wypadków lub od odpowiedzialności prawnej (art. 38 ust. 2 i 3),

ulegają karze

aresztu do 6 miesięcy i grzywny do 10.000 złotych albo jednej z tych kar.

2. Tej samej karze i na tych samych zasadach ulegają członkowie władzy zakładu ubezpieczeń, nie będącej jego organem naczelnym, winni świadomie dopuszczenia do przestępstwa, wymienionego w ust. 1 niniejszego artykułu.

Art. 105. Członkowie władzy towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych, nie będącej jego organem naczelnym, winni działania świadomie na szkodę towarzystwa,

ulegają karze

aresztu do 6 miesięcy i grzywny do 10.000 złotych albo jednej z tych kar.

Art. 106. Członkowie władzy towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych, nie będącej jego organem naczelnym, którzy organowi naczelnemu towarzystwa świadomie przedstawiają dane nieprawdziwe lub ukrywają stan interesów towarzystwa w swych sprawozdaniach,

ulegają karze

aresztu do 6 miesięcy i grzywny do 10.000 złotych albo jednej z tych kar.

Art. 107. 1. Na obszarze mocy obowiązującej kodeksu karnego z roku 1871 zamiast aresztu powyżej 6 tygodni orzeka się więzienie.

2. Na obszarze mocy obowiązującej ustawy postępowania karnego z roku 1873 można wnieść odwołanie niezależnie od przepisu § 281 u. p. k.

Art. 108. Do orzekania o czynach, przewidzianych w art. 100 — 106 rozporządzenia niniejszego, powołane są sądy powiatowe (pokoju).

Art. 109. Przepisy art. 100 — 106 będą miały zastosowanie tylko o tyle, o ile powszechne ustawy karne nie zawierają postanowień surowszych.

Część piąta.

Przepisy przejściowe.

Prywatne zakłady ubezpieczeń.

Art. 110. 1. W ciągu trzech miesięcy od daty wejścia w życie rozporządzenia niniejszego zakłady ubezpieczeń wydziela ze swego majątku posiadane lokaty, służące na pokrycie funduszu ubezpieczeniowego w działach ubezpieczeń na życie, od nieszczęśliwych wypadków i od odpowiedzialności prawnej, a odpowiadające przepisom art. 39 ust. 1, wpiszą je do rejestru lokat funduszu ubezpieczeniowego i jednocześnie nadesłają władzy nadzorczej odpis tego rejestru.

2. Zagraniczne zakłady ubezpieczeń obowiązane są ponadto w tymże terminie wydzielić ze swego majątku posiadane lokaty, służące na pokrycie funduszu, o których mowa w art. 73 ust. 1, a odpowiadające przepisom art. 39 ust. 1, wpisać je do specjalnego rejestru lokat i jednocześnie nadesłać władzy nadzorczej odpis tego rejestru.

Art. 111. Z upływem trzech miesięcy od daty wejścia w życie rozporządzenia niniejszego tracą moc wszelkie zezwolenia na działalność, wydane przed tą datą prywatnym zakładom ubezpieczeń zarówno przez władze polskie, jak i przez władze państw zagranicznych.

Art. 112. 1. Celem uzyskania zezwolenia na dalszą działalność zakłady ubezpieczeń w terminie trzymiesięcznym od dnia wejścia w życie rozporządzenia niniejszego złożą władzy nadzorczej odpowiednie podania. Dla małych towarzystw ubezpieczeń wzajemnych (art. 20) Minister Skarbu może termin ten przedłużyć do jednego roku. Przepisy niniejszego ustępu dotyczą również takich zakładów ubezpieczeń, które z mocy obowiązujących przepisów działały dotychczas bez uzyskiwania zezwolenia.

2. Do podania należy dołączyć statut względnie umowę spółki, ogólne warunki ubezpieczenia oraz plan działalności, według których zakład wykonywał swą działalność w chwili wejścia w życie rozporządzenia niniejszego.

Art. 113. 1. Złożenie w terminie podania wraz z załącznikami powoduje automatyczne przedłużenie dawnego zezwolenia na działalność do czasu rozstrzygnięcia podania przez władzę nadzorczą.

2. Zakłady ubezpieczeń, które w terminie nie złożyły podania o zezwolenie na działalność, ulegają likwidacji. Zakłady te, jeżeli przed upływem powołanego trzymiesięcznego terminu nie uchwałyły same likwidacji i nie wybrały organu likwidacyjnego, ulegną likwidacji przymusowej (art. 52).

Art. 114. 1. O udzieleniu zezwolenia na działalność zakładom ubezpieczeń, które podanie złożyły w terminie, władza nadzorcza orzeka zgodnie z przepisami art. 26 ust. 1 i art. 67 i 68.

2. W wypadkach szczególnych władza nadzorcza uprawniona będzie do odstąpienia od stosowania art. 67 i 68, o ile dotychczasowa działalność zakładu ubezpieczeń oparta była na zezwoleniu władz polskich, z równoczesnym jednakże zastrzeżeniem uzupełnienia lokat funduszu ubezpieczeniowych ze składek bieżących w sposób, w zezwoleniu na działalność wskazany.

3. W razie odmowy udzielenia zezwolenia przez władzę nadzorczą będzie miał zastosowanie art. 113 ust. 2 z tem, że termin trzymiesięczny do wyboru organu likwidacyjnego liczyć się będzie od daty zawiadomienia zakładu o odmowie udzielenia zezwolenia.

Art. 115. 1. Zakłady ubezpieczeń, które zyskały zezwolenie na działalność (art. 114), obowiązane będą w ciągu roku od daty udzielenia zezwolenia przedłożyć władzy nadzorczej statut i ogólne warunki ubezpieczenia, uzgodnione z przepisami rozporządzenia niniejszego, z wyjątkiem art. 4 ust. 1 i art. 9, które nie dotyczą zakładów ubezpieczeń, działających w chwili wejścia w życie rozporządzenia niniejszego.

2. Przepis ust. 1, o ile dotyczy uzgodnienia statutu z przepisami rozporządzenia niniejszego, nie będzie miał zastosowania do zagranicznych zakładów ubezpieczeń.

Art. 116. 1. W terminie, wskazanym w art. 115, zakłady ubezpieczeń, które uzyskały zezwolenie na działalność (art. 114), obowiązane będą przedłożyć władzy nadzorczej plan działalności, uzgodniony z przepisami rozporządzenia niniejszego i z zasadami techniki ubezpieczeniowej, przyczem postanowienia art. 31 będą miały zastosowanie.

2. Uzgodniony plan działalności będzie stosowany również do planów dywidendowych, dotyczących umów ubezpieczenia, zawartych przed wejściem w życie rozporządzenia niniejszego, choćby ogólne warunki ubezpieczenia lub statuty zawierały postanowienia odmienne.

Art. 117. 1. W ciągu czterech miesięcy od daty uzyskania zezwolenia na działalność (art. 114) zakłady ubezpieczeń będą obowiązane ulokować swe fundusze zgodnie z przepisami rozporządzenia niniejszego. O wykonaniu tego przepisu należy władzę nadzorczą zawiadomić.

2. Jeżeli w terminie przepisany nie da się skutecznie ulokowania funduszy zakładu zgodnie z przepisami rozporządzenia niniejszego, władza nadzorcza może w wyjątkowych wypadkach termin ten przedłużyć do roku. Jeżeli władza nadzorcza udzieli przedłużenia terminu, zakład ubezpieczeń przedłoży plan specjalny, wskazujący zasady i terminy stopniowego uzupełnienia brakującego pokrycia. Plan ten stanowić będzie część składową planu działalności.

Art. 118. Niewykonanie w przepisanych terminach postanowień art. 115 — 117 powoduje cofnięcie zezwolenia na działalność i przymusową likwidację zakładu ubezpieczeń (art. 52).

Publiczne zakłady ubezpieczeń.

Art. 119. Zezwolenia na działalność, udzielone publicznym zakładom ubezpieczeń, pozostają w mocy.

Art. 120. Publiczne zakłady ubezpieczeń obowiązane są uzgodnić swe statuty, ogólne warunki ubezpieczenia oraz plan działalności z przepisami rozporządzenia niniejszego. Pozatem zakłady te obowiązane są uzgodnić plan działalności z zasadami techniki ubezpieczeniowej. Termin uzgodnienia ustali właściwy minister w porozumieniu z władzą nadzorczą.

Art. 121. W terminie, ustalonym przez właściwego ministra w porozumieniu z władzą nadzorczą, publiczne zakłady ubezpieczeń wydziałą ze swego majątku aktywa na pokrycie funduszy ubezpieczeniowych w działach, o których jest mowa w art. 38 ust. 2 i 3, ulokują je zgodnie z przepisami rozporządzenia niniejszego i wpiszą je do rejestru lokat funduszu ubezpieczeniowego, tudzież zgodnie z przepisami rozporządzenia niniejszego ulokują inne swe fundusze. O wykonaniu tego przepisu należy złożyć władzy nadzorczej specjalne sprawozdanie.

Art. 122. Pozostają nadal w mocy przywileje, udzielone publicznym zakładom ubezpieczeń na podstawie art. 3 pruskiej ustawy z dnia 25 lipca 1910 r. o publicznych zakładach ubezpieczeń od ognia (Zb. Ust. Prus. str. 241 i nast.).

Ogólne warunki ubezpieczenia.

Art. 123. Art. 33 ust. 1 zdanie 1 będzie miał zastosowanie do zakładów ubezpieczeń, działających w dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego, z upływem miesiąca od daty zawiadomienia zakładu o wydanem przez władzę nadzorczą zezwoleniu na wprowadzenie w życie uzgodnionych z przepisami rozporządzenia niniejszego ogólnych warunków ubezpieczenia (art. 115). Do tego czasu ogólne warunki ubezpieczenia mają być dołączane do polis i wręczane ubezpieczającym za pokwitowaniem.

Zamknięcia rachunkowe i sprawozdania roczne.

Art. 124. Do czasu wydania rozporządzeń, o których mowa w art. 37 ust. 3 i art. 81 ust. 2, zamknięcia rachunkowe i sprawozdania roczne będą sporządzane według zasad dotychczas obowiązujących.

Opłata za nadzór.

Art. 125. Do czasu wydania rozporządzenia, o którym mowa w art. 98 ust. 4, zakłady ubezpieczeń będą uiszczaly zaliczki na poczet opłaty według zasad dotychczas obowiązujących.

Zakłady w stanie likwidacji.

Art. 126. Zakłady ubezpieczeń, znajdujące się w stanie likwidacji w dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego, nie podpadają pod jego przepisy. Likwidacja tych zakładów przeprowadzona będzie na zasadzie przepisów dotychczas obowiązujących.

Część szósta.

Przepisy końcowe.

Art. 127. Nie uważa się za działalność ubezpieczeniową w rozumieniu rozporządzenia niniejszego ubezpieczenia papierów wartościowych od strat na kursie i od wylosowania.

Art. 128. Osobom prawa publicznego, które nie są publicznymi zakładami ubezpieczeń w rozumieniu rozporządzenia niniejszego, działalność ubezpieczeniowa może być dozwolona na zasadzie rozporządzenia Ministra Skarbu, które ustali zarazem zasady prowadzenia i kontroli działalności ubezpieczeniowej tych osób.

Art. 129. 1. Minister Skarbu może drogą rozporządzenia wyłączyć całkowicie lub częściowo z pod działania rozporządzenia niniejszego spółki akcyjne ubezpieczeniowe, wykonywające działalność wyłącznie w dziale ubezpieczeń morskich lub wyłącznie w działach ubezpieczeń, które w dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego nie były w Polsce przez żaden zakład ubezpieczeń prowadzone.

2. Minister Skarbu może zezwolić zagranicznemu zakładowi ubezpieczeń, nie mającemu zezwolenia na działalność, o którym mowa w art. 26 i 66 — 68 rozporządzenia niniejszego, na zawarcie poszczególnych umów ubezpieczenia, dotyczącej przedmiotu, znajdującego się w Polsce, lub z osobą, mającą mieszkanie lub siedzibę w Polsce.

Art. 130. Minister Skarbu może drogą rozporządzenia określić kwalifikacje, wymagane od rzeczoznawców, o których mowa w art. 38 ust. 2 i 3.

Art. 131. Minister Skarbu może drogą rozporządzenia rozciągnąć moc obowiązującą poszczególnych przepisów rozporządzenia niniejszego na zakłady kapitalizacyjne, które za składki jednorazowe lub periodyczne obowiązują się do wypłacenia określonej sumy pieniężnej w terminie umówionym lub w przypadku wylosowania z tem, że co powiedziano w tych przepisach o ubezpieczeniach, dotyczyć będzie kapitalizacji.

Art. 132. Przepisy rozporządzenia niniejszego z wyjątkiem art. 98 i 99 nie będą miały zastosowania do Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych oraz do Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych m. st. Warszawy.

Art. 133. 1. Rozporządzenie niniejsze nie dotyczy zakładów ubezpieczeń społecznych.

2. Rozporządzenie Ministra Skarbu, wydane w porozumieniu z Ministrem Pracy i Opieki Społecznej, ustali, jakie zakłady ubezpieczeń należy uważać za zakłady ubezpieczeń społecznych w rozumieniu rozporządzenia niniejszego.

Art. 134. 1. Z dniem wejścia w życie rozporządzenia niniejszego tracą moc obowiązującą następujące przepisy:

- a) polskie: ustawa z dnia 26 września 1922 r. o opłacie za nadzór nad zakładami ubezpieczeń (Dz. U. R. P. Nr. 89, poz. 810), rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 31 stycznia 1920 r. w przedmiocie zastępstwa niekoncesjonowanych zakładów ubezpieczeniowych (Dz. U. R. P. Nr. 23, poz. 131), rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 18 marca 1920 roku w przedmiocie przedstawiania przez Zakłady Ubezpieczeniowe szematów używanych przez nie druków oraz ujawniania wpłaconego kapitału zakładowego (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 169), rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 17 czerwca 1920 r. o organizacji Urzędu nadzoru nad zakładami ubezpieczeń (Dz. U. R. P. Nr. 85, poz. 565), rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 4 kwietnia 1922 r. w przedmiocie składania kaucji przez zagraniczne zakłady ubezpieczeń, działające na obszarach b. Monarchji Austro-Węgierskiej, wchodzących w skład Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 316), rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 30 listopada 1922 r. celem wykonania ustawy z dnia 26 września 1922 r. o opłacie za nadzór nad zakładami ubezpieczeń (Dz. U. R. P. Nr. 112, poz. 1021), rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 23 maja 1924 r. w przedmiocie składania kaucji przez zagraniczne zakłady ubezpieczeń (Dz. U. R. P. Nr. 46, poz. 480), rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 kwietnia 1927 r. o warunkach wzbraniania prywatnym zakładom ubezpieczeń dalszej działalności ubezpieczeniowej (Dz. U. R. P. Nr. 40, poz. 355);

b) austriackie: patent cesarski z dnia 26 listopada 1852 r. (Dz. u. p. Nr. 253), zawierający nowe postanowienia o stowarzyszeniach, o ile dotyczy zakładów ubezpieczeń, ustawa z dnia 29 marca 1873 r. (Dz. u. p. Nr. 42) o przypuszczeniu zagranicznych towarzystw ubezpieczeń do działalności, rozporządzenie z dnia 5 marca 1896 r. (Dz. u. p. Nr. 31) o tworzeniu zakładów ubezpieczenia, ich urzędowaniu i zawiadywaniu ich czynnościami („regulatyw asekuracyjny”);

c) niemieckie: ustawa z dnia 12 maja 1901 r. o prywatnych przedsiębiorstwach ubezpieczeń (Dz. U. Rz. Niem. str. 139 i nast.), ustawa z dnia 25 lipca 1910 r. o publicznych zakładach ubezpieczeń od ognia (Zb. Ust. Prus. str. 241 i nast.);

d) rosyjskie: przepisy z dnia 6/18 czerwca 1894 roku o ustanowieniu nadzoru nad działalnością instytucji i towarzystw ubezpieczeń (Zb. Pr. i Rozp. Rz. Nr. 98 z 1894 r.), przepisy z dnia 11/23 maja 1898 r. i z dnia 21 kwietnia 1903 r. o trybie umieszczenia i przechowywania funduszów akcyjnych towarzystw ubezpieczeń i o pokrywaniu ich zobowiązań (Zb. Pr. i Rozp. Rz. Nr. 70 z 1898 r. i Nr. 57 z 1903 r.), przepisy z 25 kwietnia 1898 r. i z 12 maja 1900 r. o sprawozdaniach akcyjnych towarzystw ubezpieczeń (Zb. Pr. i Rozp. Rz. Nr. 127 z 1899 r. i Nr. 94 z 1900 r.), przepisy w przedmiocie ograniczeń co do ubezpieczenia nieruchomości krajowych w towarzystwach zagranicznych (Zb. Pr. Ces. Ros. T. X. cz. I wyd. 1914 r. Uwaga I do art. 2199).

2. Nadto tracą moc obowiązującą z dniem wejścia w życie rozporządzenia niniejszego wszelkie inne przepisy dotychczasowe w przedmiotach, unormowanych rozporządzeniem niniejszem.

Art. 135. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrowi Skarbu, co do art. 77 — 84 w porozumieniu z innymi zainteresowanymi ministrami, a co do art. 27, 28, 97 ust. 3, art. 100 — 109 Ministrowi Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Art. 136. 1. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 lutego 1928 r. na całym obszarze Rzeczypospolitej z wyjątkiem art. 16 i art. 53 ust. 5, które do czasu wydania jednolitych dla całej Rzeczypospolitej przepisów prawa o spółkach akcyjnych obowiązywać będą tylko na obszarze województw: poznańskiego, pomorskiego oraz górnośląskiej części województwa śląskiego.

2. Na obszarze tych województw do władz towarzystw ubezpieczeń wzajemnych będą odpowiednio stosowane przepisy niemieckiego kodeksu handlowego, a mianowicie:

I. do zarządu — §§ 231 — 239, 241 i 242 z tem, że co powiedziano w tych przepisach o uchwałach

walnego zgromadzenia akcjonariuszów, ma odpowiednie zastosowanie do uchwał organu naczelnego, i że zamiast § 236 ust. 1 i § 241 ust. 3 obowiązywać będą przepisy następujące:

- a) członkowie zarządu, o ile statut nie stanowi inaczej, nie mogą bez zezwolenia rady nadzorczej ani zajmować się handlem, ani należeć do zarządu lub rady nadzorczej innego zakładu ubezpieczeń tego samego rodzaju;
- b) członkowie zarządu są w szczególności obowiązani do zwrotu szkód, jeżeli wbrew przepisom ustawy nastąpiło oprocentowanie lub umorzenie kapitału zakładowego albo podział majątku towarzystwa, albo gdy skutecznie wypłaty pomimo, że towarzystwo stało się niewypłacalnym lub jest nadmiernie obdłuzone;

II. do rady nadzorczej — §§ 243 — 249 z tem, że zadania, przekazane walnemu zgromadzeniu akcjonariuszów, wykonywa organ naczelnny i że zamiast § 243 ust. 4 zdanie 2, § 245 ust. 1, § 249 ust. 3 zdanie 1 obowiązywać będą przepisy następujące:

- a) statut ma zawierać postanowienia, czy uchwała organu naczelnego, odwołująca członka rady nadzorczej, wymaga specjalnej większości głosów;
- b) członkom rady nadzorczej mogą być przyznane tantiemy tylko od sumy, pozostałej po potrąceniu wszystkich odliczeń i odłożeniu rezerw oraz po potrąceniu udziału w nadwyżce, przypadającego osobom, które wzamian za zapewnienie im udziału w nadwyżce uzczyły kapitału zakładowego;
- c) członkowie rady nadzorczej są w szczególności obowiązani do wynagrodzenia szkód, jeśli za ich wiedzą i bez wdrożenia przez nich stosownych kroków nastąpiły czyny, przewidziane w punkcie I b) niniejszego artykułu;

III. do organu naczelnego — przepisy, odnoszące się do walnego zgromadzenia akcjonariuszów, zawarte w §§ 250, 251, 252 ust. 3 i 4, §§ 253, 256 — 261, 264, 265, 266 ust. 1, § 267 ust. 1 i 2, §§ 268—273, a jeśli jako organ naczelnny ustanowiono zebranie członków — także przepisy § 252 ust. 2, §§ 254, 255 i 263 z tem, że:

- a) o ile w tych przepisach dla mniejszości akcjonariuszów, których udziały wynoszą 1/10 albo 1/20 część kapitału zakładowego, zachowano pewne prawa, statut ma ustanowić odpowiednią mniejszość członków organu naczelnego,
- b) rzezone przepisy nie będą miały zastosowania, o ile przewidują złożenie akcji lub wymienienie kwoty akcji zastąpionych.

Statut ma określić formę oraz warunki i termin zwołania organu naczelnego, o ile nie znajdują odpowiedniego zastosowania §§ 254 i 255.

3. Do czasu wydania jednolitych dla całej Rzeczypospolitej przepisów prawa o spółkach akcyjnych do towarzystw ubezpieczeń wzajemnych, z wyjątkiem małych towarzystw ubezpieczeń wzajemnych (art. 20), będą miały odpowiednie zastosowanie na obszarze województw poznańskiego, pomorskiego

oraz górnośląskiej części województwa śląskiego przepisy § 295 ust. 1 i ust. 3 zdanie 2, §§ 296 — 299, 301 i 302 niemieckiego kodeksu handlowego.

4. Z chwilą wydania jednolitych dla całej Rzeczypospolitej przepisów prawa o spółkach akcyjnych Rada Ministrów drogą rozporządzenia rozciągnie moc obowiązującą art. 16 i art. 53 ust. 5 rozporządzenia niniejszego na cały obszar Rzeczypospolitej i jednocześnie ustali sposób i zasady stosowania przepisów nowego prawa o spółkach akcyjnych do władz oraz do likwidacji towarzystw ubezpieczeń wzajemnych ze wskazaniem, jeśli ku temu zajdzie potrzeba, odpowiednich zmian w tych przepisach przy ich stosowaniu do towarzystw ubezpieczeń wzajemnych.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*

Prezes Rady Ministrów i Minister Spraw Wojskowych:
J. Piłsudski

Minister: *K. Bartel*

Minister Spraw Wewnętrznych: *Stawoj Sładkowski*

Minister Spraw Zagranicznych: *August Zaleski*

Minister Skarbu: *G. Czechowicz*

Minister Sprawiedliwości: *A. Meysztołowicz*

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:
Dr. Dobrucki

Minister Rolnictwa: *K. Niezabytowski*

Minister Przemysłu i Handlu: *E. Kwiatkowski*

Minister Komunikacji: *Romocki*

Minister Robót Publicznych: *Moraczewski*

Minister Pracy i Opieki Społecznej: *Dr. Jurkiewicz*

Minister Reform Rolnych: *Witold Staniewicz*

Minister Poczty i Telegrafów: *Bogusław Miedziński*

65.

Rozporządzenie Ministra Skarbu

z dnia 9 stycznia 1928 r.

w porozumieniu z Ministrami: Spraw Zagranicznych, Sprawiedliwości oraz Komunikacji w sprawie wymiany obligacji kolei węgiersko-galicyjskiej i obligacji kolei północnej cesarza Ferdynanda na obligacje 5% konwersyjnej pożyczki kolejowej.

Na zasadzie §§ 5, 8 i 14 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 27 grudnia 1924 r. o prerachowaniu zobowiązań Skarbu Państwa Austrjackiego i Węgierskiego tudzież zobowiązań funduszu krajowego galicyjskiego, które ciąży na Skarbie Państwa (Dz. U. R. P. Nr. 115, poz. 1028) oraz § 9 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 grudnia 1924 r. o prerachowaniu należności innymi przepisami nieobjętych oraz o posiłkowem stosowaniu rozporządzenia z dnia 14 maja 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 115, poz. 1030) oraz §§ 43 i 51 rozporządzenia